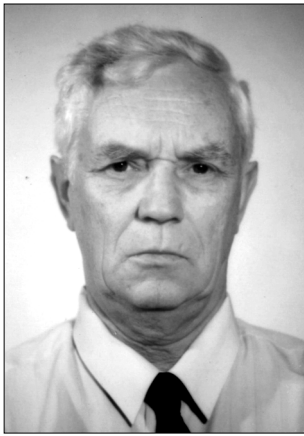

80 РОКІВ ВОЛОДИМИРУ ХРИСТОФОРОВИЧУ ГЕВОРК'ЯНУ

17 березня минуло 80 років з дня народження видатного вченого-геолога Володимира Христофоровича Геворк'яна. З 1958 року він пов'язав своє життя з Інститутом геологічних наук НАН УРСР — України, де захистив кандидатську і докторські дисертації, одержав звання професора, нині очолює відділ літології.

За значний внесок у розвиток геологічної науки і практики В.Х. Геворк'ян удостоєний звання академіка Нафтогазової академії, став лауреатом Державної премії України в галузі нау-

ки і техніки, був неодноразово нагороджений великими срібними медалями Виставки досягнень народного господарства.

В.Х. Геворк'ян першим в Україні став професійним гідронавтом-дослідником першого класу, працював на підводних населених апаратах майже в усіх регіонах Світового океану та має понад 3000 годин підводних спостережень.

Заслуговує великої поваги тільки перелік теоретичних та практичних питань, охоплених його творчістю: літогенез, геохімія і мінералогія осадових утворень, генезис рудних родовищ та скупчень вуглеводневої сировини, палеогеографія, літостратиграфія, геоекологія, нові теоретичні седиментологічні розробки на основі аналізу балансу речовини в океані, кругообіг глибинних вуглеводнів та мінералізованих флюїдів.

В своїх працях В.Х. Геворк'ян висунув і обґрунтував ряд принципово нових концепцій, що мають величезне значення для розвитку вітчизняної геологічної науки, зокрема літології. Він автор гіпотези аседиментаційної трансформації і мобілізації осадових порід і відкладів за рахунок впливу на них глибинних флюїдів. Дослідженнями В. Х. Геворк'яна створено цілком новий напрям в літології, що полягає у вивченні ролі накладених процесів у літогенезі, їх значенні у формуванні рудних скупчень рідкісних та

радіоактивних металів, бокситів, фосфатної сировини, цеолітів, утворенні покладів газогідратів та іншої вуглеводневої сировини. Розвиток гіпотези аседиментаційної трансформації осадової речовини дозволив з принципово нових позицій дати оцінку процесу сучасного седиментогенезу, а також на принципово новій теоретичній базі дозволяє підійти до оцінки перспектив осадових товщ на рудні, нерудні та горючі корисні копалини, а також переосмислити теоретичні основи літогенезу давніх осадових утворень.

Велику увагу В.Х. Геворк'ян у своїх дослідженнях приділяє питанням ролі органічної речовини в процесах аутигенного мінералоутворення, її значенню для формування горючих корисних копалин і з'ясування більш загальних питань кругообігу вуглецю в біосфері Землі. На основі одержаних ним нових даних щодо розподілу вуглеводневої речовини в сучасних океанічних відкладах та вивержених породах розроблено оригінальний підхід до питання про генезис глибинних вуглеводнів. Ці дані дозволили В.Х. Геворк'яну оцінити перспективи нафтогазоносності глибоководних і шельфових районів Світового океану в цілому та Чорного моря зокрема.

Вагомим внеском в науку є дослідження впливу дегазації Землі на процеси в земній корі, зокрема в Океані. Седиментація і гідрохімічна обстановка океану супроводжуються еманациями вуглеводнів і можуть бути пов'язані з компонентами «холодного дихання» Землі, з якими виноситься ряд рудних і нерудних елементів.

Роботами В.Х. Геворк'яна доводиться, що вуглеводнева дегація земної кори тісно пов'язана з життєдіяльністю вуглеводневопереробної мікрофлори, формує райони підвищеної біологічної продуктивності, в тому числі поза зоною фотосинтезу. Виконаний аналіз кругооберту вуглецю та вуглеводнів дозволив В.Х. Геворк'яну разом з Ю.Г. Чугунним побудувати непротивічну модель формування біопродуктивних зон, які пов'язують геологічні і біологічні процеси в океані в єдину систему.

Дослідженнями В. Х. Геворк'яна встановлено, що з процесами вуглеводневої дегазації пов'язане формування газогідратних товщ.

Особлива сторінка в науковому доробку ювіляра — його діяльність як гідронавта-дослідника. Ним уперше, ще в 1974 році, були використані населені глибоководні апарати. Цей метод одержання геологічних даних ставить на зовсім новий рівень морські геологічні дослідження, а опубліковані в цій галузі матеріали В.Х. Геворк'яна значною мірою є унікальними.

В.Х. Геворк'ян — автор понад 400 робіт, в тому числі 12 монографій.

Крім наукових досліджень, В. Х. Геворк'ян виконує великий обсяг науково-організаційної та громадської роботи: він є заступником голови спеціалізованої Вченої Ради по захисту докторських і кандидатських дисертацій за спеціальностями морська геологія та літологія, член Вченої ради Інституту геологічних наук, член науково-технічної ради Антарктичного центру, член редколегій «Геологічного журналу» та «Українського антарктичного бюлетеня».

Ми дорожимо співпрацею з Володимиром Христофоровичем як членом редколегії нашого журналу. Бажаємо ювіляру міцного здоров'я і творчого довголіття.

Редколегія